

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XI. Diluuntur argumenta prætendentium, juxta sanctum Thomam
sifficere habituaalem relationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

CAPUT X.

Juxta S. Thomam non sufficit habitualis relatio omnium actuum deliberatorum in Deum; sed requiritur saltem virtualis.

96 **N**onnulla sunt S. Thomæ testimonia, propter quæ aliqui censent, ipsum solum exigere relationem habitualem. Verum ex testimoniis adductis n. 65. 66. 67. 68. 85. constat ab ipso exigere relationem saltem virtualementem.

97 Nec verò dici potest scopum S. Doctoris, tot illis testimoniis (quæ capite superiori produximus) esse quòd homines teneantur omnes actus suos deliberatos referre habitualiter in Deum propter se dilectum. Cùm q. un. de charitate a. 1. ad 2. dicat, quòd *habitualmente referre in Deum non cadit sub præcepto*: sæpèque repetat, præcepta dari de actibus, non de habitibus. Et si per testimonia, cap. præcedenti allata, doceret obligationem referendi habitualiter omnes actus in Deum, cùm habitualis illa relatio, secundum ipsum, sit per charitatem habitualementem, quæ habitualiter ordinat in Deum, sequeretur omnes actus habituali charitate carentium, videlicet infidelium & peccatorum, esse peccata. Quod constanter negat.

98 Quòd autem habitualis illa relatio sit per charitatem habitualementem, adeòque sit in solis habentibus habitum charitatis, apertè indicat 1. 2. q. 88. a. 1. ad 2. ubi dicit, quòd *veniale peccatum non excludit habitualementem ordinationem actus humani in gloriam Dei, sed solum actualem: quia non excludit charitatem quæ habitualiter ordinat in Deum*. Et 2. 2. q. 44. a. 4. ad 2. *Dupliciter contingit ex toto corde Deum diligere. Uno quidem modo in actu... alio modo, ut habitualiter totum cor hominis in Deum feratur, ita scilicet quòd nihil contra Dei dilectionem cor hominis recipiat*: quod profectò solum fit in habentibus charitatem habitualementem. Unde mox subdit, quòd *hec est perfectio viæ, cui non contrariatur peccatum veniale*. Quare? an quia actus peccati venialis non contrariatur relationi omnium actuum in Deum? non: quia cum isto actu non consistit relatio omnium actuum in Deum, cùm actus peccati venialis non sit referibilis in Deum, uti n. sequenti ex S. Doctore videbimus. Cur ergo? quia (inquit) *non tollit habitum charitatis; cùm non tendat in oppositum objectum, sed solum impedit charitatis usum*. Ideò ergo in peccante venialiter habitualis relatio manet, quia habitus charitatis manet, per quam fit ista relatio, ut exprimit in priori loco. Ideò autem in peccante venialiter manet habitus charitatis, quia actus peccati venialis non tendit in objectum oppositum isti habitui; idèquè ipsum non excludit.

99 Ne quis tamen ista sic acciperet, quasi per habitum charitatis actus peccati venialis habitualiter ordinaretur in Deum, in 2. dist. 38.

q. 1. a. 1. ad 4. expressè declarat oppositum his verbis: *Ad hoc ut alicujus actionis finis sit Deus, vel charitas; non oportet quòd agendo illam actionem aliquis de Deo vel de charitate cogitet. Nec iterum sufficit, quòd aliquis in habitu tantum Deum & charitatem habeat: quia sic etiam actum venialis peccati aliquis in Deum ordinaret: quòd falsum est*. Et 2. 2. q. 24. a. 10. ad 2. fateatur, contingere posse, quòd res, quæ amatur in peccato veniali, habitualiter in Deum referatur, dum utique referibilis est. Quod & repetit q. 7. de malo a. 1. ad 4. In priori namque loco, *quòd amatur (inquit) in peccato veniali, propter Deum amatur habitu, est non actu*.

Porro ratio propter quam relatio habitualis (juxta S. Doctorem) fit per habitum charitatis, est quia relatio illa (secundum ipsum) est relatio, non quæ principaliter refertur actio hominis, sed homo ipse, habens Deum pro fine suo simpliciter ultimo, regeque & possessore cordis sui. Videri potest q. un. de charit. a. 11. ad 2. ubi sic: *Aliud est habitualiter in Deum referre, & aliud virtualiter. Habitualmente enim refertur in Deum & qui nihil agit (quòd clarè de homine intelligit) nec aliquid actualiter intendit, ut dormiens*. Non est igitur actio, quæ per relationem habitualementem principaliter refertur, sed homo, seu agens; actio verò, si referibilis sit, non nisi consecutivè.

Et hinc ratio, propter quam docet relationem habitualementem non excludi per actum peccati venialis, est quia per actum illum non excluditur quòd Deus maneat finis simpliciter ultimus hominis, seu agentis; sed solum quòd sit finis hinc & nunc ultimus istius actionis, quæ est peccatum veniale. Ex quo rursus colligitur, quòd relatio habitualis, ut antè dixi, principaliter sit relatio hominis, non actionis. Et ideò S. Doctor non censet finem simpliciter ultimum poni in creatura, dum sola actio venialis peccati hæret in creatura; sed solum dum agens, sive homo, eam habet pro fine ultimo, definitque pro fine suo simpliciter ultimo habere Deum. Quo sensu (strictiori utique quàm Augustinus accipere solet) creaturæ fruitionem accipit, dum 1. 2. q. 84. a. 1. ad 3. ait, quòd *ille qui peccat venialiter, inhaeret bono temporali, non ut fruens (quia non constituit in eo finem) sed ut utens, referens in Deum, non actu, sed habitu: vult enim peccare mortaliter, qui fruendo creaturam, in ea ponit finem suum simpliciter ultimum; quòd non facit, quamdiù retinet charitatis habitum*.

CAPUT XI.

Diluuntur argumenta pratendentium, juxta S. Thomam sufficere habitualementem relationem.

Objicies 1°. S. Doctor 1. 2. q. 88. a. 1. ad 2. dicit, quòd *illud præceptum Apostoli (Sive manducatis, sive bibitis, &c.) est*

ciens absolutè, sed quasi sufficiens ad ostendendum, quòd dentur actus in specie indifferentes. Cum enim allata Apostoli verba posuisset, statim opponit hanc objectionem. *Contra: ergo nullus actus est indifferens.* Ad quod respondet quòd *relatio hac in gloriam Dei intelligitur vel in actu, vel in aptitudine referendi, qua non est solum in bonis, sed etiam in indifferentibus.* Scopus proinde ipsius ibi solum est ostendere, quòd verba Apostoli non obstant, ne dentur actus in specie indifferentes, utpote qui ex specie sunt in Deum referibiles: cum soli actus ex specie, seu objecto mali, in Deum referibiles non sint. Et iste quidem unus est sensus Apostolici textus, ut scilicet nihil faciamus ex se irreferibile in gloriam Dei; sed unicus non est, & adequatus, ut certissimè constat ex testimoniis S. Doctoris cap. 9. relatis.

108 Quòdque S. Doctor contentus non sit solà habituali in Deum relatione, ad vitandum veniale peccatum in actibus nostris deliberatis, in individuo spectatis, præter dicta ibidem, hoc argumento confirmatur. Sola relatio habitualis, juxta S. Doctorem, nec sufficit ad excusandos justos & fideles, nec ad excusandos impios & infideles. Non ad excusandos justos fideles, utpote charitatem habentes. *In habentibus autem charitatem, omnis actus est meritorius, vel demeritorius,* ait S. Doctor q. 2. de malo a. 5. ad... Sed actus justorum, solum habitualiter in Deum relati, non sunt meritorii: cum ad meritum S. Doctor contentus non sit habituali relatione. Ergo omnis actus justorum, solum habitualiter in Deum relatus; juxta S. Doctorem, est demeritorius; adeòque in individuo virtualiter peccaminosus.

109 Jam si sola habitualis relatio non sufficit ad excusandos justos & fideles; multò minùs impios & infideles: non solum eandem ob rationem; sed & maximè quia in impiis & infidelibus, utpote habitualiter à Deo averfis, non est habitualis ad Deum conversio, nec habitualis illa ad Deum relatio, quam S. Doctor ex supra dictis fieri censet per gratiam charitatemque habitualem, quã impii & infideles sunt destituti.

110 Quòd etiam S. Doctor, ad vitandum veniale peccatum, contentus non sit solà actuum referibilitate ad Deum, inde patet quòd ad actum usquequaque bonum, nullaque ex parte in individuo peccaminosum, ex dictis n. 89. & seqq. contentus non sit quòd sit bonus ex genere suo, neque quòd sit bonus ex fine suo proximo, neque quòd actus ex genere & specie, necnon ex fine proximo bonus, adeòque in Deum referibilis, ad finem malum non sit relatus; sed quòd actu vel virtute sit in debitum finem ultimum, sive in Deum relatus (ut probant testimonia à num. 62. ad 69. relata) & quidem relatus ex charitate, seu Dei propter se amore, uti probant testimonia adducta n. 69. 71. 74. 78. 79. 80. 84. 86. 87. Denique in 1. dist. 1. q. 3. expressissimè dicit: *Si actus est referibilis, & non re-*

feratur, vanus est. Otiosum autem inter peccata apud Theologum computatur.

CAPUT XII.

Solvuntur argumenta pratendentium, relationem actuum in Deum non debere fieri semper, sive pro omni actu, sed pro aliquo actu, & aliquibus temporibus dumtaxat.

Fatentur communiter Discipuli S. Thomæ, 111 ex mente ipsius non sufficere relationem habitualement, sed necessariam esse actualement, vel virtualement: quia tamen (inquiunt plerique ex ipsis) præceptum ipsius affirmativum est, licet semper obliget, non obligat pro semper, sive pro omni actu deliberato, sed solum ad hoc ut certis temporibus omnes actus nostros ad Dei gloriam referamus.

Causa deceptionis ipsorum, circa testimo- 112 nia S. Doctoris, in quibus se fundant, est duplex. Prima est quia non advertunt, duplicem à S. Doctore statui obligationem referendi se, suaque omnia in Deum; unam sub mortali, quæ non currit pro semper ad referendum actu vel virtute, sed pro certis temporibus & circumstantiis; licet obliget pro semper ad referendum actu vel habitu. Alteram sub veniali, quæ currit pro semper, sive pro omni actu deliberato, ad eum in gloriam Dei referendum, non quidem semper actu, sed actu vel virtute. Quam pro omni & singulo actu deliberato ex mente S. Doctoris obligare, constat 1º. ex eo quòd velit relationem esse conjunctam omnibus & singulis actibus nostris in 2. dist. 40. a. ult. ad 7. præceptum est quòd *actualis relatio in Deum sit conjuncta actioni nostre cuilibet, non quidem in actu, sed in virtute.* Et 1. 2. q. 102. a. 6. ad 7. *caelestis intentio debet omnibus operibus nostris adjungi.*

2º. Constat ex eo quòd 2. 2. q. 81. a. 1. 113 dicat, quòd *ad Deum nostra electio assidue dirigi debet, sicut in finem.* Et q. 83. a. 14. *Desiderium charitatis in nobis debet esse continuum, actu vel virtute: quia omnia debemus in gloriam ipsius facere.* Vult igitur obligationem referendi esse ad assidue & continue, sive pro semper, pro omnibusque & singulis actibus deliberatis, actu vel virtute referendis.

3º. Constat ex eo quòd 1. 2. q. 19. a. 10. 114 dicat, *non esse rectam voluntatem hominis, volentis aliquod bonum particulare, nisi referat in bonum commune divinum, sive in Deum.* Constat denique ex pluribus aliis locis lib. 6. n. 46. relatis, quibus asserit, *nihil diligendum, nisi in ordine ad Deum, sive nihil nisi propter Deum. Alias staretur in creatura, quod sine peccato esse non potest.*

De priori obligatione sub mortali, S. Do- 115 ctor loquitur, nedum in locis proximè obijciendis, sed & in disputatis q. de inanigloria a. 2. ubi proposita quæstione, *an inanis*